

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7835/17

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין

המערער: דוד בלומברג (סטפן אלזרה)

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
ב-תה"ג 56517-11-16 מיום 04.09.2017 שניתנה על ידי
כב' השופט מ' י' הכהן

תאריך הישיבה: ל' בתשרי התשע"ט (09.10.2018)

בשם המערער: עו"ד עזריאל פרידנברג; עו"ד דבורה אביטבול

בשם המשיב: עו"ד תום כהן

המתורגמנית: גב' חיה פיקרד

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט מ' יועד הכהן)
בתה"ג 56517-11-16 מיום 4.9.2017, בגדרה הוכרז המערער כבר-הסגרה לצרפת מכוח
חוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן: החוק).

2. המערער, כיום בעל אזרחות ישראלית וצרפתית, נמלט לישראל במהלך חופשה
ממאסרו בצרפת אותו הוא מרצה לאחר שהורשע בשורה של עבירות כלכליות בגינן
נדון ל-30 חודשי מאסר בפועל; ובעבירת ניסיון למרמה בה הורשע במהלך מאסרו

בגינה נדון ל-12 חודשי מאסר בפועל. עד למועד בריחתו לישראל, ריצה המערער 16 חודשי מאסר בצרפת.

3. רשויות אכיפת החוק בצרפת הגישו לישראל בקשה להסגרת המערער לצורך ריצוי יתרת עונשי המאסר שנגזרו עליו, וכן על מנת להעמידו לדין בגין עבירת בריחה ממשמורת חוקית.

4. משהתקבלה בקשת ההסגרה, הגיש המשיב לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה להכריז על המערער ככר-הסגרה לצרפת, בהתאם לסעיף 3 לחוק.

5. בית משפט קמא הכריז על המערער ככר-הסגרה לאחר שקבע כי תנאי ההסגרה המנויים בסעיף 2 לחוק התקיימו, וכי לא חלים בעניינו של המערער סייגים להסגרתו.

בפרט, נקבע כי בהתאם לסעיף 2 לחוק, בין מדינת ישראל לבין צרפת קיים הסכם להסגרת עבריינים מכוח האמנה האירופית בענייני הסגרה (כתבי אמנה 647, 17, 87; להלן: אמנת ההסגרה האירופית); המערער הורשע בשני פסקי דין חלוטים בשורת עבירות כלכליות ובעבירת ניסיון למרמה, המהוות עבירות הסגרה; המערער מואשם בבריחה ממשמורת חוקית שאף היא מהווה עבירת הסגרה; ומתקיימים יחסי הסגרה הדדיים בין ישראל לצרפת.

כמו כן, בית משפט קמא דחה את טענת המערער כי הוראת שרת המשפטים לפתוח בהליכים להסגרתו התבססה על תשתית עובדתית שגויה באשר ליתרת מאסרו. לטענת המערער, נהוגה בצרפת מדיניות לקיצור עונשי מאסר בהתקיים תנאים מסוימים, ועל כן צפויה הפחתה משמעותית מעונשו באופן שלא יצדיק את הסגרתו. בית משפט קמא קבע כי הרשויות בצרפת טרם החליטו האם ראוי לנכות חלק מעונשו של המערער ובאיזה היקף ראוי לעשות כן; וכי מכל מקום ספק אם יתרת מאסרו הצפויה של המערער תביא לשינוי החלטת שרת המשפטים, נוכח עמדת הרשויות בצרפת אשר לפיה עליו לרצות לכל הפחות 17 חודשי מאסר נוספים.

עוד קבע בית משפט קמא כי אין מקום למנוע את הסגרת המערער מטעמים של תקנת הציבור לפי סעיף 2ב(א)(8) לחוק. זאת, על אף טענות המערער לפיהן הוא נאלץ לשהות בבידוד במסגרת מאסרו בצרפת בשל חשש לחייו הנובע מאנטישמיות ומשמועות בקרב אסירי בית הסוהר לפיהן הוא משמש כמודיע משטרתי; וכי החזקתו בתנאי בידוד פגעה בבריאותו הנפשית.

לבסוף, קבע בית משפט קמא כי מרכז חייו של המערער לא היה בישראל בעת ביצוע המעשים בהם הורשע ובעת בריחתו ממאסר. לכן, נקבע כי אין לראות בו תושב ישראל לצורך סעיף 1א לחוק, המגביל את הסגרתם של מי שהיו אזרחי ותושבי ישראל בעת ביצוע העבירה.

6. על החלטה זו הוגש הערעור שלפנינו.

טיעוני הצדדים

7. לטענת המערער, שגה בית משפט קמא בקביעתו כי הוא בר-הסגרה.

המערער טוען כי צרפת איננה מקיימת יחסי הסגרה הדדיים עם ישראל, כנדרש לפי סעיף 2א לחוק, ועל כן אין להסגירו לידיה לריצוי יתרת עונשו ויש להעמידו לדין בישראל בגין עבירת הבריחה ממשמורת. לטענתו, צרפת מעולם לא הסגירה אדם לידי ישראל, והיא איננה נוהגת להסגיר נאשמים בגין עבירות של בריחה ממאסר.

כן חוזר המערער על טענותיו כי הסגרתו עלולה לפגוע בתקנת הציבור, מאחר ויאלץ לרצות את מאסרו בתנאי בידוד נוכח חשש לחייו; וכי החלטת שרת המשפטים לפתוח בהליכים להסגרתו התבססה על תשתית עובדתית שגויה באשר ליתרת מאסרו.

8. מנגד, לטענת המשיב דין הערעור להידחות.

המשיב סומך ידיו על החלטת בית משפט קמא ומדגיש כי הדין והצדק מחייבים את הסגרת המערער, שעה שמדובר ב"אסיר נמלט אשר ברח מעונשו בצרפת ונכנס לישראל בדרך לא דרך".

לטענתו, התנאים להסגרה אשר קבועים בסעיף 2א לחוק מתקיימים בעניינו של המערער: ראשית, צרפת מקיימת יחסי הסגרה הדדיים עם ישראל מאחר והיא מעמידה לדין את אזרחיה כאשר מוגשת לגביהם בקשת הסגרה; שנית, ישראל וצרפת חברות באמנת ההסגרה האירופית; ושלישית, העונש בגין עבירת הבריחה ממשמורת חוקית בצרפת הוא 3 שנות מאסר ובישראל 3 או 7 שנות מאסר, בהתאם לנסיבות, ועל כן העבירה הינה "עבירת הסגרה" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק.

באשר ליתרת מאסרו של המערער, טוען המשיב כי נותרו לחובתו 26 חודשי מאסר וכי אם יורשע בעבירת הבריחה ייתכן שייגזר עליו עונש נוסף; וממילא, ראוי כי סוגיה זו תיבחן על ידי הרשויות המוסמכות לכך בצרפת ולא על ידי בית משפט זה. אגב כך, לטענת המשיב היה על המערער להימנע מלהגיש לצד נימוקיו לערעור חוות דעת באשר לדין הצרפתי הרלוונטי לעניינו, מאחר ובית משפט קמא סרב לקבלה.

דיון והכרעה

9. דין הערעור להידחות.

10. סעיף 2א(א) לחוק קובע שני תנאים מצטברים לצורך הכרזה על אדם ככר-הסגרה.

ראשית, נדרש קיומו של הסכם הסגרה בין ישראל לבין המדינה המבקשת. שנית, על המבוקש להיות "חייב בדין" או בגדר "נאשם" במדינה המבקשת, וזאת בגין "עבירת הסגרה" – קרי, עבירה שהעונש בגינה, אילו בוצעה בישראל, עומד על שנת מאסר או חמור מכך.

לצד זאת, סעיף 2א(ב) לחוק קובע כי "מדינת ישראל תנהג הדדיות ביחסי ההסגרה, אלא אם כן החליט שר המשפטים אחרת".

אף בהתקיים תנאי סעיף 2א לחוק, סעיפים 1א ו-2ב לחוק מונים שורה של סייגים להסגרה אשר בהתקיימם לא יוסגר אדם למדינה המבקשת.

11. בענייננו, אני סבור כי מתקיימים התנאים המנויים בסעיף 2א לחוק לצורך הכרזה על המערער ככר-הסגרה, וכי עניינו של המערער אינו נופל בגדר הסייגים להסגרה המנויים בחוק, ובפרט בסעיף 2ב לחוק, כנטען על ידי המערער.

12. אין חולק כי המערער הורשע בשני פסקי דין חלוטים בשורה של עבירות כלכליות ובעבירת ניסיון למרמה אשר אילו נעברו בארץ עונשן היה חמור משנה, ועל כן הן מהוות "עבירת הסגרה"; וכי המערער מואשם בעבירה של בריחה ממשמורת אשר העונש בגינה בישראל חמור אף הוא משנת מאסר, ועל כן אף היא מהווה עבירת הסגרה.

13. לא ניתן לקבל את טענת המערער כי לא מתקיימים יחסי הסגרה הדדיים בין ישראל לצרפת, ולכן על ישראל להעמידו לדין בעצמה בעבירת הבריחה ממשמורת ולהימנע מהסגרתו.

בעניין למפל (ע"פ 8304/17 למפל נ' היועץ המשפטי לממשלה (8.5.2018)) נדרשתי לשאלת קיומם של יחסי הסגרה הדדיים בין ישראל לצרפת, וקבעתי כי:

"אף אם רשויות אכיפת החוק בצרפת לא נוהגות להסגיר מבוקשים לישראל, אלא מעמידות אותם לדין בתחומיה, הרי שנקיטה בדרך של 'הסגרה או שפיטה' מספיקה לצורך קיום דרישת ההדדיות" (שם), בפסקה 30 לפסק הדין).

הוא הדין גם בענייננו. כפי שציין המערער, צרפת אמנם בחרה במספר מקרים להעמיד לדין מבוקשים בשטחה ולא להסגירם לישראל. יחד עם זאת, בניגוד לטענת המערער הדבר דווקא ממחיש את קיומם של יחסי הסגרה הדדיים בין המדינות בהתאם לעקרון ה"הסגרה או שפיטה". ממילא, אין בסיס לטענה כי ישראל וצרפת אינן מקיימות יחסי הסגרה הדדיים.

14. אין לקבל אף את טענת המערער לפיה מתקיים סייג להסגרתו מאחר ש"היענות לבקשת ההסגרה עלולה לפגוע בתקנת הציבור או באינטרס חיוני של מדינת ישראל" (סעיף 2ב(א)(8) לחוק).

בית משפט זה עמד לא אחת על קביעתו כי לא יידרש לסייג תקנת הציבור בעניין שבשגרה (ראו למשל ע"פ 7569/00 יגודייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 529 (2002); וראו גם עירית קאהן "דיני הסגרה" משפט בינלאומי 495, 523 (רובי סיבל ויעל רונן עורכים, 2016), שם נכתב כי "למרות שהטענה של פגיעה בתקנת הציבור עלתה במספר רב של תיקי הסגרה, עד כה לא היה אף בית משפט שמנע הכרזתו של אדם כבר הסגרה על בסיס טענה זו").

עוד נקבע כי הפעלת הסייג תצטמצם למצבים קיצוניים בלבד, בהם הפגיעה בזכויותיו של המבוקש כתוצאה מהסגרתו הינה בעלת עוצמה מיוחדת, אשר יש בה בכדי להכריע את האינטרס הציבורי הגלום בהסגרתו (עניין למפל, פסקה 36 לפסק הדין).

15. במקרים מסוימים עמד בית משפט זה על הצורך להתנות את ההסגרה בכך שיובטחו למבוקש תנאים בסיסיים לשמירה על זכויותיו על מנת שלא לפגוע בתקנת הציבור (ראו למשל: ע"פ 2954/12 ווין נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה ט"ו לפסק הדין (20.12.2012); ע"פ 250/08 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה ל"ה לפסק הדין (12.3.2009)). כך, בעניין צבטקוביץ' (ע"פ 6322/11 צבטקוביץ' נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 35 לפסק דינו של השופט ס' ג'ובראן (29.11.2012)) התעורר חשש לחייו של המבוקש במסגרת מאסרו, ועל כן הסגרתו הותנתה בהתחייבות כי יוחזק באגף נפרד מכלל האסירים ותחת פיקוח ושמירה צמודה. זאת, באופן שאיזן בין הפגיעה האפשרית בזכויותיו של המבוקש לבין האינטרס הגלום בהסגרתו.

כפי שיובהר להלן, המקרה הנוכחי אינו נמנה עם מקרים אלו.

אף אם החזקת המערער בתנאי מאסר רגילים בצרפת עלולה לעורר חשש לחייו, הרי שהרשויות בצרפת פעלו לצמצום חשש זה תוך החזקתו בבידוד בהסכמתו, ואין מקום להניח שיימנעו מכך בעתיד אם יתעורר חשש ממשי לחייו. המערער גורס כי עצם החזקתו בתנאי בידוד לשם הגנה על חייו עלולה לפגוע בתקנת הציבור. בכך, מבקש המערער לקבוע למעשה תנאי מחמיר מזה שנקבע בעניין צבטקוביץ', שם בית המשפט הסתפק בכך שהסגרת המבוקש תותנה בהחזקתו באגף נפרד מכלל האסירים בשל החשש האפשרי לחייו בכדי שתהלום את תקנת הציבור.

בעניין למפל הודגש כי הסגרת מבוקשים נחוצה, בין היתר, לשם "מניעת הימלטות עבריינים מן הדין והפיכת ישראל לעיר מקלט לעבריינים" (עניין למפל, פסקה 32 לפסק הדין). דברים אלו יפים ביתר שאת בעניינו של המערער, שעה שניצל חופשה בת יומיים בכדי להימלט ממאסר – לישראל, בטרם סיים לרצות את עונשו, מבלי שכניסתו לישראל תתועד על ידי הרשויות. רשויות אכיפת החוק השקיעו מאמצים רבים לאתר את המערער, עד שנתפס לאחר זמן מה באקראי בעקבות עבירות תעבורה שביצע.

לאור מאמציו של המערער להימלט מן הדין ולפתוח בחשאי פרק חדש בחייו תוך שימוש בישראל כמקלט, הרי שהאינטרס הגלום בהסגרתו גובר על הפגיעה האפשרית שתגרם לו מכך. זאת, על אף המשמעויות הקשות שעשויות להיות להחזקתו בתנאי בידוד.

משכך, שיקולי תקנת הציבור אינם מונעים את הסגרת המערער לצרפת.

16. יוער כי ביום 1.11.2018 הוגשה מטעם בא כוח המערער חוות דעת "בנוגע למשמעות של החזקת אדם בבידוד" ולפיה "החזקה של אדם בבידוד למשך זמן או למשך מס' חודשים מהווה עינוי נפשי ממשי ויש בה בכדי ליצור פגיעה פיזית ונפשית קשה בכלוא". בקשה לקבלת חוות דעת זוהי שהמערער ביקש להגישה בעבר כבר נדחתה בהחלטת בית משפט קמא מיום 22.2.2017 מאחר שהיא אינה מבוססת "על בדיקה של המשיב ולא על ידיעה של תנאי הכליאה בצרפת", ואף לדעתי היא אינה מוסיפה דבר.

אין חולק כי להחזקת המערער בבידוד עלולות להיות משמעותיות קשות עבורו. בהתאם לכך, במהלך הדיון המלצנו לבאת כוח המשיב לפעול בערוצים דיפלומטיים לשם הבטחת בטחוננו של המערער במהלך מאסרו בצרפת מבלי להחזיקו בתנאי בידוד.

17. באשר ליתרת עונשו של המערער, הרי שמקובלת עלי עמדת בית משפט קמא לפיה מוטב כי סוגיה זו תתברר בפני הרשויות בצרפת, ואין בכך כדי לשנות את ההחלטה להכריז על המערער כבר-הסגרה.

18. סוף דבר, אציע לחבריי לדחות את הערעור ולהותיר את ההכרזה על המערער כבר-הסגרה על כנה.

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה:

אני מסכים.

המשנה לנשיאה

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של כב' השופט י' אלרון.

ניתן היום, כ"ט בחשוון התשע"ט (7.11.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה